

Podpora dlouhodobého kojení

Pavlína Kallusová

S laskavým svolením Andrey Polokové a slovenského sdružení na podporu kojení o.z.Mamila, z profesních zkušeností

Dr.Jacka Newmana

Pavlína Kallusová

Pro Katedru porodní asistence
Lékařské fakulty Masarykovy univerzity

www.poradkyneprikojeni.cz

Zkusme si odpovědět na tyto otázky

- Do jaké míry nás trápí otázka výživy dítěte po 6. měsíci věku?
- Co je pro výživu dítěte základ?
- Co by tedy mělo být stabilní, jasně dané a určující?

...kojení nejen prvních 6 měsíců..

www.poradkyneprikojeni.cz

...jasné, funkční a pevně ustanovené...

Kojí maminky

- plně?
- bez problémů a potíží?

Co udělat pro to, aby se kojení mohlo
správně a plně rozvinout a trvat
dostatečně dlouhou dobu?

Je nanejvýš důležité jednoznačně podporovat správný začátek!

- Miminka, které stráví ihned po porodu minimálně 2 hodiny nepřetržitě v kontaktu kůže na kůži se svojí maminkou se kojí výlučněji a déle.

Podmínkou dlouhodobého kojení je dobrý začátek.

Jestliže správný začátek podpoříme, nenecháme se jen tak chytit do pastí mýtů a omylů!

Časté výroky:

- „Nástup laktace po porodu.“
- „Neměla jsem mléko, jen kolostrum.“

Kdy se začíná tvořit
kolostrum?

Již v 16 týdnu těhotenství.

Kojení je nedílnou součástí výživy
dítěte po 6. měsíci

Kojení je součást celého kontextu
péče o dítě !!!

Mláďata jsou rozdělena

na „cache“, „carry“ a
follow tedy na
„schovávaná“, „nošená“ a
ty co „následují svoji
maminku“.

- Miminka patří do
kategorie „carry“ stejně,
jako vyšší primáti.

**Miminka potřebují
nepřetržitý kontakt s
maminkou a neustálý
příjem mateřského mléka!**

Jestliže chceme podporovat maminky...

... v dlouhodobém kojení,

musíme jim dávat správné a jednoznačné informace.

Informace, které maminky dostanou v prvních dnech života jejich dětí jsou většinou liché

Tyto nesprávné informace maminky většinou aplikují na další období kojení a tím vznikají různé bariéry pro dlouhodobé kojení.

Nejčastější mýtus frekvence kojení:

Například, že s přibývajícím týdny se dítě kojí méně často. 😞

Nesprávné pochopení kojení na požádání –
výraz, který bývá často doplněný slovy:
“Dítě je možno kojit i 12 – 15x za den.” 😞

Nesprávné informace, které maminky dostanou v prvních dnech života jejich dětí

Vedou k

- nejrůznějším obavám
- například z náhlé ztráty mléka

„Jak ho budu uspávat,
když už nebudu mít
mléko?“

Nesprávné informace vedou k vnímání kojení...

... jako hrdinského skutku s
mnoha omezeními
(strava, volnost pohybu),
které maminka strpí
určitou dobu.

- Maminka má stále touhu
po návratu do „normálu“.
- V takovýchto situacích se
těžko podporuje
dlouhodobé kojení. ☹

A přitom to může být tak jednoduché!

Stále se bavíme o přirozené výživě dětí po 6. měsíci života, kdy je ještě po dlouho dobu mateřské mléko důležitá a nezastupitelná složka potravy nejméně do dva a půl roku věku dítěte.

Možná vás překvapí, že:

**přirozené odstavení dítěte probíhá nejdříve
ve 30. měsících života dítěte!**

Proč se tedy děti samy odstavují
dříve, než před 30. měsícem věku?

Dítě se odstaví dříve, protože matce se přestane tvořit dostatek mléka

- Z jakých důvodů se snižuje mamince tvorba mléka?
- Co vás napadá?

Okolností, které v konečném důsledku snižují tvorbu mléka je mnoho!

Proč se děti předčasně odstavují po 6. měsíci ?

- Absence tělesného kontaktu ihned po porodu
  - tedy problémy s kojením již od narození miminka.
- Používání umělých náhrad prsu (dudlíky, kloboučky na kojení, láhve)
- Absence tělesného kontaktu později po porodu
  - dezorganizace spánkových cyklů, tedy další problémy s kojením (bolestivé kojení, nespokojené miminko u prsu, atd.)
- Nasazení hormonální antikoncepce po šestinedělí ☹
Toto všechno vede ke snížení tvorby mléka!

Proč se děti předčasně odstavují po 6. měsíci ?

- Příliš rychlé zavádění příkrmů!!!

Další snižování tvory mléka!

- Neinformovanost o dalším průběhu kojení – **neznalost milníků kojení!**
- Mýtus, že důvodem na odstavení je příliš časté kojení (přes den, nebo v noci) – většinou od roku věku dítěte.

Průběh kojení - jednotlivé fáze

- Příprava prsů od začátku těhotenství
- Tvorba kolostra v těhotenství – maminka do porodnice přichází s mlékem!
- 6. měsíců výlučného kojení
- 6.- 18.měsíc – ustanovení kojení spolu s příkrmy - úloha maminky: stále nabízet kojení podle potřeb dítěte – **nenahrazovat kojení příkrmy!**

Průběh kojení - jednotlivé fáze

- 2 rok života – kojení je možné považovat za pevně ustanovené
- od 2- let může platit: kojení nenabízet, ale ani neodmítat.
- 2,5 roku – před touto hranicí neexistuje přirozené odstavení !
- 4,6 let- průměrný věk pro „odstavení“ dítěte na světě.

Další důvody předčasného odstavení dětí

- Nesprávná aplikace předčasného odstavení na **přirozené** odstavení.
- Uvažování o kojení z hlediska měsíců a ne **roků** „Budu kojit jak dlouho to půjde.“
- Myšlenka, že kojení je těžké a že je maminkou neovlivnitelné. ☹

Nepochopení výrazu „výlučně kojit 6 měsíců“

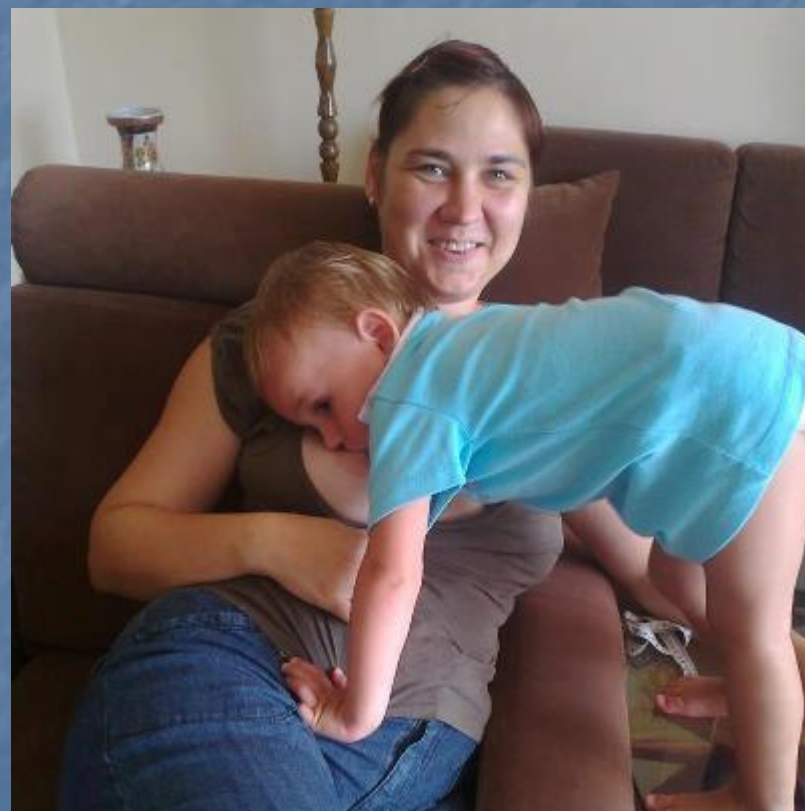
- Nepochopení z hlediska celkové délky kojení.

„Opravdu je v posledních letech trend kojit co nejdéle. Tuto podporu hlásá více odborníků – kojit minimálně do 6 měsíců věku dítěte.“ ☹

Další důvody předčasného odstavení dětí

- Mylná představa o tom, že kojit se buď dá a nebo nedá. ☹️
- Pokud maminka začne příkrmovat umělým mlékem, tak je to začátek konce kojení. „Všechno, nebo nic.“ ☹️
- Kojit dostatečně dlouho své dítě může i maminka, které se tvoří málo mléka!

Období výlučného kojení skončilo – co dál?

- Zhruba od 6. měsíce věku dítěte doporučujeme zavádění **PŘÍkrmů**, což znamená:
- pokračovat v kojení, ke kterému se **PŘÍdává** další strava.

Kojení se stravou nenahrazuje!!!

- Častá otázka: „ Moje děťátko snědlo příkrm a chce se ještě nakojit, mohu ho ještě nakojit?“
Co byste mamince odpověděly?

Po 1. roku s určitými omezeními dítě přijímá rodinnou stravu

- Co je to rodinná strava?
- Jak dále s kojením?

Od 6. měsíce se hodně
hovoří o zavádění stravy,
ale o kojení velmi málo!

- Jak dlouho trvá kojení v
celosvětovém měřítku?

Dlouhodobé kojení

Podpora maminek v dlouhodobém kojení je ještě těžší, než podpora v samotném začátku kojení. ☹

- ještě více nepochopení a mýtů,
- ještě méně podpory a zkušeností,
- daleko více nesouhlasu. ☹

Pocity viny jsou velmi těžké pro všechny zúčastněné

Pocity smutku mohou být stejné, ať jsme přestaly kojit ve 3. měsících života dítěte, nebo ve 13. měsících. I tak jsme přišly o další 2-3 roky kojení.

Dlouhodobé kojení

... je bohužel často
chápané jak něco pro
rozvojové země ...

**Děti v civilizovaných
zemích nepotřebují
kojení o nic méně!**

Nesprávná mentalita
tohoto problému je v
nás hluboce
zakořeněná.

Při dobré znalosti celé problematiky

... se nenecháme chytit do pastí
omylů a mýtů!

Mýtus: „Po 6. měsíci již mateřské mléko nestačí.“

výsledek: příliš rychlé zavázení příkrmů

(v 6.měsíci kojí asi jen 65% maminek)

**O kolik více mateřského mléka vypije 6.měsíční dítě oproti
novorozenci?**

Existuje představa, že měsíc po měsíci dítě vypije více a více mléka a v
6. měsíci se už mléko nestačí tvořit.

Mýtus: „Kojit aspoň 6 měsíců a potom už je to celkem jedno, stačí
tomu nechat volný průběh.“ ☹

Nejen zdravotníci často vidí kojení jako příčinu všech problémů...

...nejvíce se spánkem.

Běžný fyziologický průběh spánku je označován jako „problém“ (obzvláště po 9. měsíci). ☹

- strach z toho, že přerušovaný spánek škodí dítěti - matce - neznalost spánkových cyklů.
Přerušovaný spánek je naprosto fyziologický!
- **Mýtus:** „Dítě už by mělo spát celou noc.“
- „Dítě už v noci nepotřebuje od maminky pít“.

Nejen zdravotníci často vidí kojení jako příčinu všech problémů...

- s chováním,
  - se spaním,
  - se zdravím maminky.
- ☹

Kojení dětí po 6.měsíci je opředeno mnoha mýty!

Myslíme si, že:

„Odstavení mezi 1-2 rokem je vnímáno jako ideální, protože potom už je to těžší.“ ☹

„Odstavování začíná prvním příkrmem.“ ☹

Máme předsudky vůči mluvícím a běhajícím kojeným dětem. ☹

Říkáme si: „A co když půjde do školky?“

Maminky mají hrůzu z odstavování

- pro dítě je to období nářků a pláče ,
- pro maminku - období bolestivých prsů.

Maminky nevědí, že přirozené odstavení
může proběhnout jinak!

Maminky své děti nejčastěji ostavují z důvodu očekávání a tlaku okolí

Společnost zdaleka nedoceňuje
psychologické aspekty kojení:

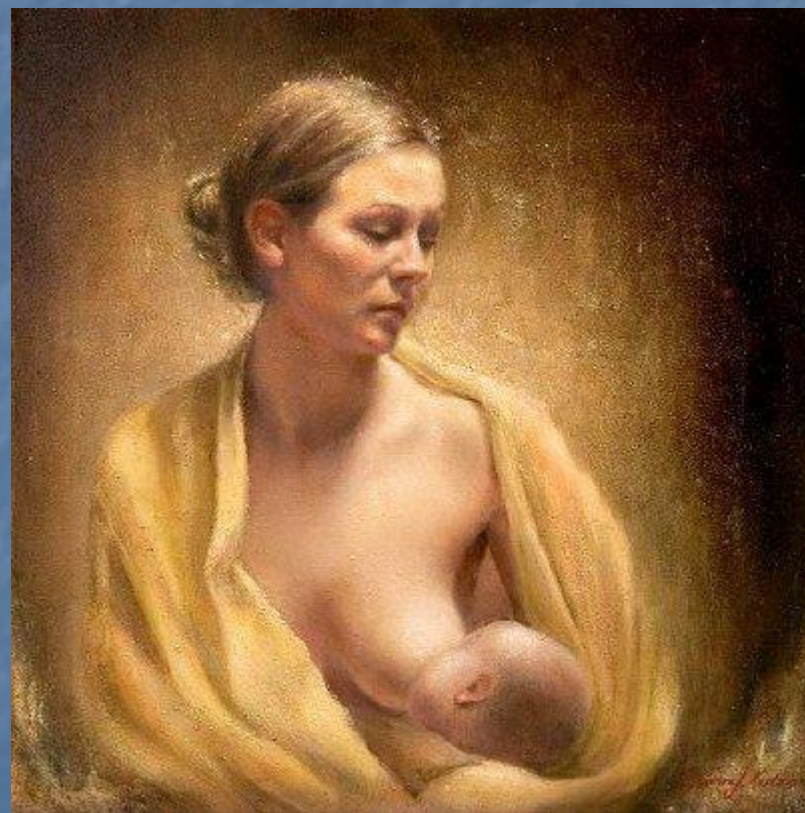
- Strach ze závislosti dítěte na prsu – „dítě je závislák“ ☹
- Vnímání kojení jako omezení s hlediska životního stylu, jídla, spánku, manželského života. Snaha o návrat do normálu, hledání předcházejícího života: „Ať už to všechno skončí!“ ☹

Maminky nejsou připravené na dlouhodobé kojení

Maminky...

- očekávají změny v kojení po roce věku dítěte: „Po určitém čase klesne frekvence kojení.“ ☹
- jsou negativně fascinovány frekvencí kojení – „On chce být stále u prsu.“
- mají v povědomí zkreslenou atmosféru „romantiky“ obklopující kojení.

Nové těhotenství a kojení

Zde dochází k největší paradoxům!

- Kojícím ženám podsouváme hormonální antikoncepci a těhotným ženám zakazujeme kojit ☹

A co tandemové kojení?

- Kdo dohlédne jeho nesčetných výhod?
- Přináší obrovské benefity celé rodině!

Těhotné maminky by měly být v kojení maximálně podporovány!

www.poradkyneklikojeni.cz

Výhody tandemového kojení jsou obrovské

Tandemové kojení ušetří maminkám spoustu energie!

Další překážky a omezení v dlouhodobém kojení

- nemoc a léčba maminky,
- strach z užívání léků,
- operace – zobrazovací metody,
- často kojení chápeme jako vyčerpávající,
- únava po kojení– kojení vede ke společnému spánku maminky i dítěte

Při jakékoliv léčbě doporučujeme ženám přestat kojit bez toho, abychom se alespoň letmo zamysleli nad všemi důsledky!

Obrovský tlak a propagace umělých mlék

Kolik je dětí, které se za celý život s umělým mlékem vůbec nepotká???

V nějakém bodě na umělé mléko dojde minimálně v podobě instantních kaší.

Po odstavení maminky v drtivé většině přechází na umělé mléko. ☹

Zamysleme se nad tímto výrokiem:

„Umělou výživu je třeba
dítěti podávat do 3
let!“

.. a je jedno, kdy se
skončí s kojením? ☹

Kojení nemá žádné výhody! Kojení je norma!

- Ve všech médiích se píše o výhodách kojení, ale nikde se autoři nezmiňují o rizicích umělé výživy!

Jak má vypadat „proces odstavování“ ?

Slovo odstavování od určité doby nepoužíváme. ☺

- **Kojení je tedy ustanovené po 18. měsíci života dítěte!**
- **Od dvou let může platit:**
Prs nenabízet, ale neodmítat.
- Od jakého věku je dítě schopné prs opustit?

Dlouhodobé kojení je velmi nedoceněné!

*„Mateřské mléko matek, které kojí déle, než 1 rok mělo významně **zvýšený obsah tuku a energie** v porovnání s matkami, které kojí kratší dobu. Během dlouhodobého kojení může zvýšený kalorický **příjem z tuku** v mateřském mléce významně **přispívat k výživě dítěte.**“
Mandel 2005*

- Mateřské mléko dítěti obzvláště v prvním roce života poskytuje **všechny** bílkoviny, tuky a vitamíny.

Dlouhodobé kojení je velmi nedoceněné!

WHO: Už malý nárůst v počtu dlouhodobě kojených dětí by dokázal zabránit 10% všech úmrtí dětí pod 5 let, zdaleka nejen v rozvojových zemích.

- Kojení sehrává zásadní a podceňovanou roli při léčbě a prevenci dětských nemocí.

Dlouhodobé kojení je velmi nedoceněné!

Právě při dlouhodobém kojení

- se mají naplno možnost projevit všechny jeho výhody!!!
- je nižší nemocnost dlouhodobě kojených dětí,
- je menší výskyt alergií.

Některé imunitní faktory jsou v mateřském mléce ve druhém roce života přítomné ve vyšších dávkách, než v prvním, protože tehdy jsou děti vystavené většímu množství infekcí.

(Jack Newman)

Dlouhodobé kojení je velmi nedoceněné!

- „Ve druhém roce obsahuje mateřské mléko faktory, které pomáhají rozvíjet imunitní systém a faktory, které pomáhají růstu mozku, který právě významně roste stejně jako další orgány.“

Zdaleka nedoceněné jsou psychologické faktory kojení větších dětí

Právě později v životě dítěte, mezi
1-4 rokem stráví rodiče nejvíce
času jeho uklidňováním!

Řešíme často:

- pády, modřiny,
- řešení únavy, hladu,
- překonávání strachu apod.

Dítě se kojením uklidňuje a lépe
zvládá bolest.

Nedoceňujeme důležitost fyzického
kontaktu, které kojení poskytuje!

Dlouhodobé kojení je velmi důležité pro matku

- ... oddaluje u některých žen návrat plodnosti a potlačuje ovulaci
- Snižuje riziko rakoviny prsu (je významná souvislost mezi délkou kojení a sníženým rizikem rakoviny prsu) – 7 let kojení - 0% riziko
- Snižuje riziko rakoviny vaječníků.

Dlouhodobé kojení je velmi důležité pro matku

- Snižuje riziko rakoviny dělohy a endometria.
- Chrání proti osteoporóze.
- Snižuje riziko revmatické artritidy.
- Snižuje potřebu inzulínu diabetiček během kojení.
- Kojící maminky zpravidla lehčeji po porodu zhubnou.

Nyní již maminky můžeme v dlouhodobém kojení více podpořit,

protože známe
odpovědi na níže
uvedené otázky:

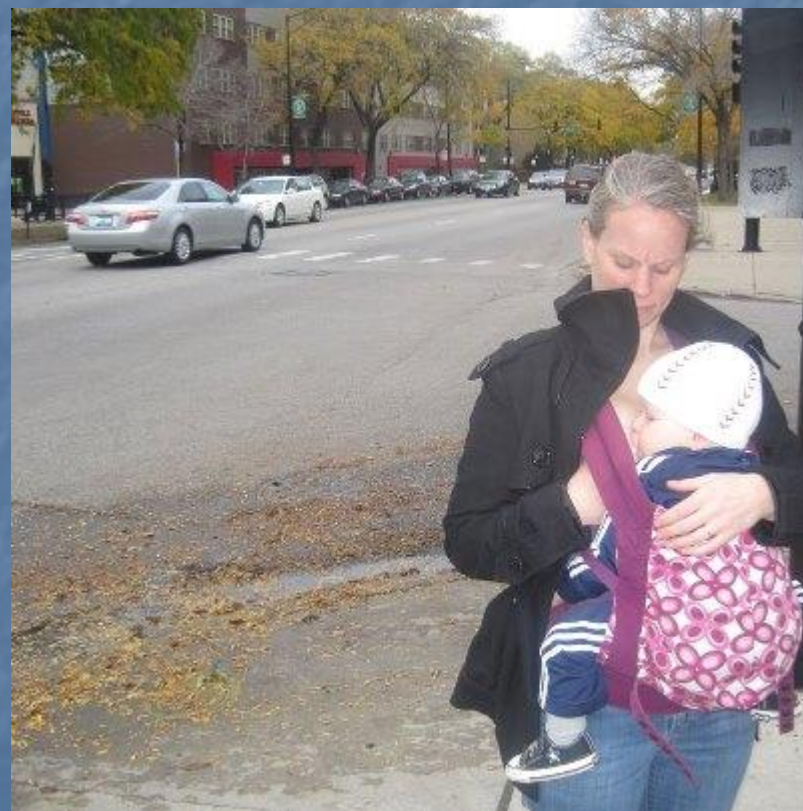
Nyní už známe odpovědi na tyto otázky 😊

- Co když se mi děťátko bude hrabat pod tričko?
- Dokdy je možné kojit bez toho, aby kojení škodilo matce a vyčerpávalo ji?
- Existuje bod, kdy se má matka již dostat do pořádku a přestat kojit?

Nyní už známe odpovědi na tyto otázky 😊

- Je nějaký věk dítěte, kdy je třeba kojení považovat za zvrácené?
- Je nějaký věk dítěte, kdy se kojení považuje za závislost a za extrém?

Nyní už známe odpovědi na tyto otázky

- Nastává někdy bod, kdy už kojení dítěti nic nedává? Kdy už je to jen záležitost psychické závislosti?
- Existuje situace, kdy už dítě třeba odstavit?
- Jak má odstavení vypadat?

Nyní už známe odpovědi na tyto otázky

- Je nějaká frekvence kojení v určitém věku nenormální?
- Je někdy kojení už jen zlovyk?
- Je v nějakém bodě potřebné dítě odstavit na noc?
- Které odstavení přichází jako první? Denní, nebo noční?

Takže kdy a kdo má kojení skončit?

- Odstavení má být milník, který dítě dosáhne a na který je hrdé, ne cíl, ke kterému ho máme dotlačit. 😊
- Je důležité ukončit kojení bez lží, bez útěku od odpovědnosti
- Kojení se nedá vnutit dítěti, které je připravené na odstavení!

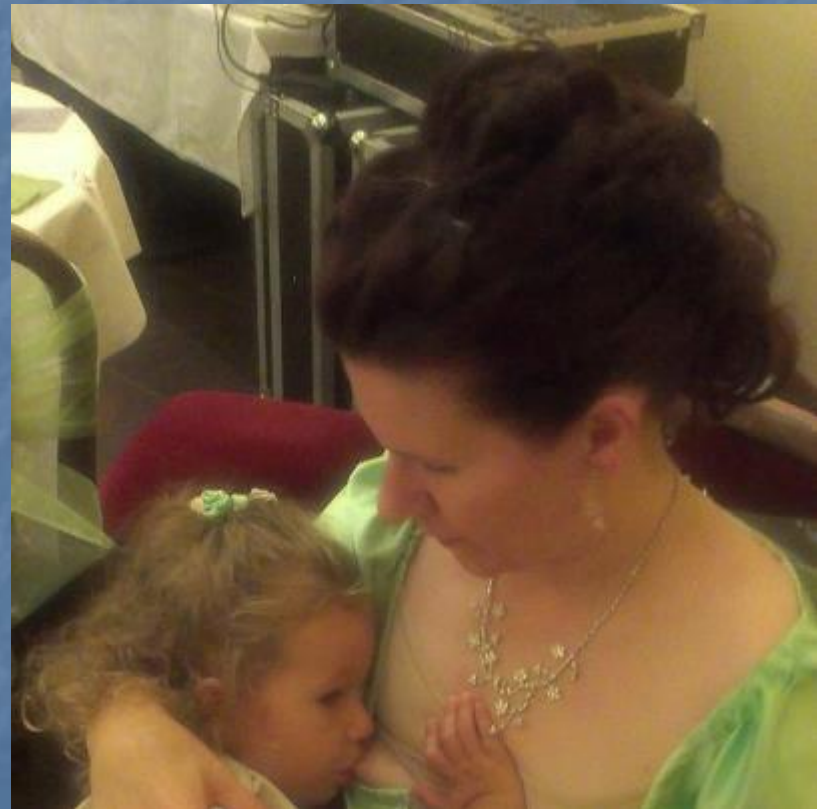
Nad čím vším je potřeba přemýšlet, pokud chceme maminky skutečně podporovat?

- Jak dlouho bychom děti kojily, kdybychom měly správné informace a bezvýhradnou podporu?
- Jak dlouho bychom chtěly kojit naše děti?
- Jak dlouho nás kojily naše mámy?
- Co se s tímto dá nyní dělat?

Nad čím vším je potřeba přemýšlet?

- Jak dlouho a intenzivně budeme o těchto věcech přemýšlet?
- S kým vším si o tomto můžeme otevřeně popovídat?
- Kde my odborníci můžeme hledat podporu?

Mohu být pro vás jedno velké ucho,
morální a emoční podpora
a praktická pomoc ve vaší
poradenské činnosti.

Obejdeme se tedy bez umělých
mlék?

Jak tedy maminky podporovat, aby své děti zdravě přikrmovaly?

Otázka zní komplikovaně, ale odpověď je velmi jednoduchá!

- Podporuje maminky v tom, aby nekupovaly dětem žádnou umělou výživu (umělá mléka, konzervy, instantní kaše).

Podporujte maminky v tom

... aby nespoléhaly na obchodní řetězce a na výrobce umělých výživ,

kteří profitují z toho, že ženy nemají dobrou podporu při kojení svých dětí.

Ved'te ženy, aby se naučily vnímat to, co je pro ně dobré – podporujte v nich mateřskou intuici!

Motivujte maminky...

... aby ke kojení dětem nabízely pestrou a zdravou rodinnou stravu,

- aby přemýšlely, jak může zdravěji jíst celá jejich rodina, nejen jejich malé děťátko,
- aby přemýšlely nad tím, jaké potraviny kupují – i když je to náročné časově i finančně – vyplatí se to!

Podporujte maminky a pomozte jim odhalit jedno krásné tajemství....

**Breastmilk is the
only meal you
can make
in your
sleep**

 www.Brio Birth.com

www.poradkyneprikojeni.cz

**Proto stojí za to vydržet a hledat
odpovědi na otázky, hledat kvalitní
a odborné informace!**

Praktická pomoc a poradenství při kojení

<http://www.poradkyneprikojeni.cz/>

Pavλίna Kallusová, tel.: 731 428 330 denně od 8-20hodin.

Děkuji vám za pozornost!

www.poradkyneprikojeni.cz